

ЄДИНИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКЗАМЕН З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Варіант 1355

Інструкція щодо виконання роботи

Екзаменаційна робота складається з двох частин, що містять 25 завдань. Частина 1 містить 24 завдання, частина 2 – одне завдання.

На виконання екзаменаційної роботи з української мови відводиться 3,5 години (210 хвилин).

Відповідями до завдань 1-24 є цифра (число) або слово (кілька слів), послідовність цифр (чисел). Відповідь запишіть в зоні відповіді в тексті роботи, а потім перенесіть у бланк відповідей №1.

Завдання 25 частини 2 – твір за прочитаним текстом. Це завдання виконується на бланку відповідей №2.

Всі бланки ЄДЕ заповнюються яскравими чорними чорнилами. Допускається використання гелевої, або капілярної, або пір'яної ручки.

При виконанні завдань можна користуватися чернеткою. Записи у чернетці не враховуються при оцінюванні роботи.

Бали, одержані Вами за виконані завдання, сумуються. Намагайтеся виконати як можна більше завдань і набрати найбільшу кількість балів.

Бажаємо успіху!

Частина 1

Відповідями до завдань 1-24 є цифра (число) або слово (кілька слів), послідовність цифр (чисел). Запишіть відповідь в поле відповіді в тексті роботи, а потім перенесіть у БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ №1 справа від номера завдання, починаючи з першої клітинки, без пробілів, ком та інших додаткових символів. Кожну букву чи цифру пишіть в окремій клітинці у відповідності з наведеними у бланку зразками.

Прочитайте текст і виконайте завдання 1-3.

(1) У зв'язку з тим, що в минулому жінки займалися в основному домашнім господарством, а чоловіки добували хліб насущний собі, дружині і дітям, переважна більшість професій були чоловічими: воїн,

хлібороб, будівельник, гончар, столяр, коваль. (2) І немає нічого дивного в тому, що назви майже всіх професій в мові теж чоловічі: робітник, інженер, вчений, поет, письменник, композитор, політик, художник та ін. (3) <...>, жіночих варіантів назв цих професій не існує саме тому, що звичаї не дозволяли жінкам займатися чоловічими справами.

1. Укажіть два речення, в яких правильно передається **ГОЛОВНА** інформація, що міститься в тексті. Запишіть номери цих речень.

1) Назви майже всіх професій в мові були і залишаються чоловічими: робітник, інженер, вчений, поет, письменник, композитор, художник...

2) У зв'язку з тим, що в минулому чоловіки добували хліб насущний для сім'ї, переважна більшість професій були чоловічими.

3) У мові відсутні еквіваленти назв багатьох чоловічих професій для жінок, тому що історично ці професії були виключно чоловічими.

4) Старовинні звичаї не дозволяли жінкам займатися чоловічими справами.

5) Для професій, які історично були виключно чоловічими, в мові відсутні еквіваленти назв таких професій для жінок.

Відповідь: _____.

2. Яке з наведених нижче слів (сполучень слів) повинно стояти на місці пропуску в третьому (3) реченні тексту? Випишіть це слово (сполучення слів).

По-перше

Тому що

Напевно

Однак

І перш за все

Відповідь: _____.

3. Прочитайте фрагмент словникової статті, в якій наводяться значення слова ДОБУВАТИ. Визначте значення, в якому це слово вживається у першому (1) реченні тексту. Випишіть цифру, що відповідає цьому значенню у наведеному фрагменті словникової статті.

Добувати, -аю, -аеш, *недок.* добути.

1. *перех.* Діставати, роздобувати кого-, що-небудь. Добувати інформацію.

2. *перех.* Заробляти працею. *Добувати гроші.*

3. Брати що-небудь у бою, зі зброєю в руках; оволодівати чимось.

4. *перен.* Досягати чого-небудь у впертій боротьбі, наполегливою працею.

5. *перех.* Виймати, витягувати звідкись. *Добувати гроші в кишені.*

Відповідь: _____.

4. В одному з наведених нижче слів допущено помилку в постановці наголосу: **НЕПРАВИЛЬНО** виділена буква, що позначає наголошений голосний звук. Випишіть це слово.

рУсло
видАння
занестиИ
серЕдина
шовкОвий

Відповідь: _____.

5. В одному з наведених нижче речень **НЕПРАВИЛЬНО** вжито виділене слово. **Виправте лексичну помилку, дібравши до виділеного слова паронім. Запишіть дібране слово.**

Над «Енеїдою» Котляревський працював **НА ПРОТЯЗІ** 27 років.

У Павла Сергійовича був постійний **АБОНЕМЕНТ** на концерти в консерваторію.

Машини сигналізували їм, порушуючи **ПОСТАНОВУ** міськради про заборону звукових сигналів.

Ночі ставали холодними і **ВІТРЯНИМИ**.

Прозвучав **НАСТІЙЛИВИЙ** дзвінок.

Відповідь: _____.

6. В одному з наведених нижче сполучень слів помилково узгоджено числівник з іменником. Виправте помилку і запишіть словосполучення правильно.

п'ятеро друзів
півтора аркуша
півтора гривень
вісім кілограмів
чотири професора

Відповідь: _____.

7. Установіть відповідність між граматичними помилками і реченнями, в яких вони допущені: до кожної позиції першої колонки доберіть відповідну позицію з другої колонки.

ГРАМАТИЧНІ ПОМИЛКИ	РЕЧЕННЯ
---------------------------	----------------

<p>А) неправильна побудова конструкцій з однорідними членами речення</p> <p>Б) неправильне введення дісприкетникового звороту</p> <p>В) неправильне вживання особових займенників</p> <p>Г) неправильна побудова складних речень</p> <p>Д) неправильний порядок слів</p>	<p>1) Ми гордилися їм.</p> <p>2) Після вечері сім'я зібралася в батьківському кабінеті.</p> <p>3) Чимало місця займали книжки.</p> <p>4) Про ці маки є легенда.</p> <p>5) У магазин завезли шкарпетки, штани, спідниці, промислові товари.</p> <p>6) Шевченко говорить, що після реформи добра не буде і щоб не ждали сподіваної волі.</p> <p>7) Влучним був удар по воротах центрального нападаючого.</p> <p>8) Ось стрункі яблуньки, неначе обсипані рожевими плодами.</p> <p>9) Поет звернувся до самого потаємнішого, створеного народом.</p>
--	---

Запишіть у таблицю вибрані цифри під відповідними буквами.

Відповідь:

А	Б	В	Г	Д

8. Визначте слово, у якому **НЕ** відбувається чергування приголосного звука. Випишіть це слово.

тайга
техніка
тривога
увага
тиждень

Відповідь: _____.

9. Визначте рядок, у якому в обох словах пропущена одна й та сама буква. Випишіть ці слова, вставивши пропущену букву.

пр..вабити, пр..бутки
пр..грубий, пр..сідати
пр..глушити, пр..стол
пр..крутити, пр..зирливий
пр..велебний, пр..кордонник

Відповідь: _____.

10. Випишіть слово, у якому на місці пропуску пишеться м'який знак.

с..міх

с..вято

Натал..чин

лікар..

близ..ко

Відповідь: _____.

11. Випишіть слово, у якому на місці пропуску апостроф **НЕ** пишеться.

св..ятитель

бар..єрний

в..язаний

черв..як

зв..язаний

Відповідь: _____.

12. Визначте речення, в якому **НЕ** зі словом пишеться разом. Розкрийте дужки і випишіть це слово.

Учітесь, читайте, і чужому навчайтесь, й свого (НЕ)ЦУРАЙТЕСЬ.

Хочу, щоб ніколи, ніколи (НЕ)ЗАЧЕРСТВІЛО серце.

Похибки друзів ми повинні вміти виправляти або зносити, коли вони (НЕ)СЕРЙОЗНІ.

Зло нічого (НЕ)ДАЄ, крім зла.

(НЕ)ЖДИ ніколи слушної пори – твоя мовчанка може стать ганьбою!

Відповідь: _____.

13. Визначте рядок, у якому обидва слова пишуться разом. Зніміть ризик і випишіть ці два слова.

напів/сон, пів/Тирасполя

лісо/сплав, Лесичка/Сестричка

екс/чемпіон, двадцяти/поверховий

давним/давно, крас/знавство

дво/ярусний, аби/кого

Відповідь: _____.

14. Укажіть всі цифри, на місці яких пишеться **НН**.

Сонячне світло і тепло було наповне(1)е для мене великої сили, що і потугу воно давало для пророста(2)я числе(3)ої різнокольоровацвітучої

росли(4)ості, травам різним і соки життєдайні деревам усім, щоб вони листом зеленим укривалися і цвітом цвіли та плодоносили.

Відповідь: _____.

15. Розставте розділові знаки. Укажіть два речення, в яких потрібно поставити **ОДНУ** кому. Запишіть номери цих речень.

1) Мамині натружені руки назавжди вкарбувалися у нашу пам'ять.

2) У найтяжчі години скрути та радощів ми згадуємо наших матерів подумки осягаємо їх нелегке життя.

3) Матерям завжди сниться уявляється бачиться світла доля дітей.

4) Багато видатних мислителів і письменників зодчих і композиторів прагнули втілити у своїх творах нетлінну красу природи.

5) Світ природи сповнений дивовижних барв чудових звуків досконалих рухів і форм.

Відповідь: _____.

16. Розставте розділові знаки: укажіть цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Не дослухавши до кінця казки (1) я засинав (2) а уві сні до мене приходили відважний Котигорошко (3) і кмітливий Івасик-Телесик.

Відповідь: _____.

17. Розставте розділові знаки: укажіть всі цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Посріблені ліси (1) окуталися тінню (2) а небосхил горить (3) і віти золотить.

Відповідь: _____.

18. Розставте розділові знаки: укажіть всі цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Благословенна будь (1) родино (2) де в згоді (3) сестри (4) і брати.

Відповідь: _____.

19. Розставте розділові знаки: укажіть всі цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Усе життя готуйся до хвилини (1) коли життям не зможеш довести (2) що сильна духом народилась ти (3) що в грудях не шматок глевкої глини (4) а людське серце щире ти несеш.

Відповідь: _____.

Прочитайте текст і виконайте завдання 20-25.

1) Попри усі розбіжності поглядів на спосіб життя, релігію, класи, статуси найбільшою цінністю для людини залишається хліб. 2) Він потрібен голодному і ситому, хворому і здоровому, на поминках, чи хрестинах, у будень і у свято. 3) Унікальний музей хліба, який став духовним центром національного виховання студентської та учнівської молоді, Богдан Непорадний із допомогою чисельної громади створив ще в 1987 році. 4) А 14 жовтня 1990 р. у музейному приміщенні було обладнано капличку, музей освячено і з цього часу він називається «Народний музей Покрови Пресвятої Богородиці». 5) Такий музей виховує в людині почуття гідності, нагадує про історію, звичаї, традиції, навчає скільки коштує хліб-сіль, піт українського хлібороба. 6) Такі музеї – рідкість не тільки в Україні, але і цілій планеті, і книга відгуків заповнена різними мовами. 7) Відверто кажучи, я б дуже хотіла, щоб усі, хто прочитає ці рядки, якимось при нагоді обов'язково відвідали цю святиню – музей хліба у Львові. 8) Тут розгорнуто багато тематичних експозицій, наприклад: «знаряддя праці», «етнографія і побут», «хліб у народних традиціях і обрядах». 9) А колекція національного хліба різних народів містить білоруські плетенки, грузинські валіпурі, азербайджанські чуреки, вірменські лаваші, латвійські світку-мейзе, російські баранки, а також моравські і сандомирські хлібини. 10) До уваги відвідувачів – 42 види весільних коровай, оздоблених випеченими із тіста зозульками, голубками, лебідками, квітами, колоссям та калиною. 11) В Україні одвічно існував звичай – у будні і свята на столі, застеленому домотканим обрусом, завжди лежала паляниця, прикрита вишитим рушником. 12) Двері до оселі не замикалися, і якщо заходив подорожній, він міг, не дочекавшись господаря, перекусити і взяти на дорогу окраєць хліба. 13) Дуже багато звичаїв гостинності нашого народу пов'язано саме з хлібом. 14) Дорогих бажаних гостей завжди зустрічають з хлібом-сіллю; з хлібом-сіллю виряджують в далеку дорогу захисників вітчизни, синів, батьків, коханих. 15) Хліб завжди був великою святинею.

20. Які з висловлювань відповідають змісту тексту? Укажіть номери відповідей.

1) Богдан Непорадний разом зі студентською та учнівською молоддю створив унікальний музей хліба.

2) Автор тексту впевнений, що той, хто прочитав цей текст, обов'язково відвідає музей хліба у Львові.

3) У музеї хліба розгорнуто багато тематичних експозицій.

4) Паляниця, за давнім українським звичаєм, завжди лежала на столі, прикрита вишитим рушником.

5) Найбільшою цінністю для людини був і залишається хліб.

Відповідь: _____.

21. Які з перерахованих тверджень є правильними? Укажіть номери відповідей.

1) Речення 1-2 містить опис.

2) Речення 3-4 містить роздум.

3) Переважаючий тип текст – розповідь.

4) У реченнях 8-10 подано розповідь.

5) Речення 8 пояснює зміст 7 речення.

Відповідь: _____.

22. З 11 речень випишіть антоніми.

Відповідь: _____.

23. Серед речень 1-5 знайдіть те, яке пов'язане з попереднім за допомогою вказівного займенника. Запишіть номер цього речення.

Відповідь: _____.

Прочитайте фрагмент рецензії, складеної на основі тексту, який Ви аналізували, виконуючи завдання 20-23. У цьому фрагменті розглядаються мовні особливості тексту. Деякі терміни, використані в рецензії, пропущені. Вставте на місця пропусків (А, Б, В, Г) цифри, що відповідають номерам термінів зі списку. Запишіть під кожною літерою відповідну цифру.

24. «Синтаксичні засоби виразності ((А)_____ речення 5, 9; (Б)_____ речення 1, 2, 8, 13; (В)_____ речення 3, 7, 12) забезпечують синтаксичну різноманітність тексту, а лексичні засоби стилістики (Г)_____ голодному і ситому, хворому і здоровому, на поминках, чи хрестинах, у будень і у свято (з речення 2) увиразнюють текст».

Список термінів:

- 1) відокремлені члени речення
- 2) окличні речення
- 3) складні речення
- 4) антоніми
- 5) синоніми
- 6) прості речення
- 7) омоніми
- 8) епітет
- 9) ряди однорідних членів

Відповідь:

А	Б	В	Г

Не забудьте перенести всі відповіді у бланк відповідей №1 згідно з інструкцією щодо виконання роботи.

Частина 2

Для відповіді на це завдання використовуйте БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ №2.

25. *Напишіть твір за прочитаним текстом.*

Сформулюйте одну з проблем, поставлених автором тексту. Прокоментуйте сформульовану проблему. Введіть у коментар два приклади-ілюстрації з прочитаного тексту, які, на Вашу думку, важливі для розуміння проблеми вихідного тексту (уникайте надмірного цитування).

Сформулюйте позицію автора (оповідача). Напишіть, чи згодні або не згодні Ви з точкою зору автора прочитаного тексту. Поясніть чому. Свою думку аргументуйте, спираючись в першу чергу на читацький досвід, а також на знання і життєві спостереження (враховуються перші два аргументи).

Обсяг твору – не менше 150 слів.

Робота, написана без опори на прочитаний текст (не за даним текстом), не оцінюється. Якщо твір – це переказ вихідного тексту або повністю переписаний вихідний текст без жодних коментарів, то така робота оцінюється 0 балів.

Твір пишеться акуратно, розбірливим почерком.